

het stoken van jenever uit graan in tijden van schaarste en het kweken van bloembollen in plaats van eetbare gewassen.

Uit de *Gedenkwaardige Geschiedenissen* blijkt dat Van Spaan een grote afkeer had van gebruiken, instellingen en de hiërarchie van de rooms-katholieke Kerk. Van Spaan zelf was hoogst waarschijnlijk gereformeerd. Hij liet zijn kinderen in een gereformeerde kerk dopen en hij werd in 1711 in de gereformeerde Oosterkerk begraven¹³). Van Spaan was echter geen scherpslijper. Hij had een afkeer van religieus fanatisme en had daarom, evenals zijn leermeester Rabus, veel sympathie voor de remonstrantse Kerk¹⁴).

Naast bovengenoemde boeken schreef Van Spaan een toneelstuk en enkele humoristische werkjes. Deze zijn echter in het kader van de bespreking van de *Boere Kourier* minder van belang.

De waardering voor Van Spaans werk is over het algemeen niet groot te noemen, met name H.C. Hazewinkel heeft zich negatief over hem uitgelaten. In zijn *Geschiedenis van Rotterdam* verzucht hij:

‘Holland’s tweede havenstad vond slechts in den boertigen Van Spaen zijn troubadour, (...) schrijver van naar den smaak van zijn tijd gekruide verhaaltjes ...’¹⁵).

Bij de bespreking van Rotterdamse schrijvers en geleerden vermeldt Hazewinkel:

‘Een geheel afzonderlijke plaats neemt de autodidact Gerrit van Spaen, auteur van de *Beschrijvinge der stad Rotterdam* in. Met zijn sappige verhalen en grollen over boerenruzies en vrijages oogste hij veel succes: *Het Schermschool der huislieden of het leven van Louwtje van Zevenhuizen* en de *Wekelijksche markt-daagsche Rotterdamsche boerekermis* behooren tot dit genre¹⁶).

Bij het laatstgenoemde geschrift is de titel niet juist weergegeven. Bedoeld wordt waarschijnlijk de *Rotterdamsche Wekelijkse Markdaagsche Boere Kourier*. Hazewinkel maar ook Brugmans in het Nieuw Biografisch Woordenboek tonen zich wat dat betreft trouwe overschrijvers van Van der Aa. Het is de vraag of Brugmans en Hazewinkel het nieuwsblad ooit onder ogen gehad hebben.

DE NEDERLANDSE KOURANTEN IN DE 17DE EN 18DE EEUW

Kranten in het algemeen

De eerste kouranten verschenen in het tweede decennium van de 17de eeuw en fungeerden vooral als nieuwsbron, dat wil zeggen zij vermeldden de nieuwsfeiten zonder enig commentaar of achtergrondinformatie te geven. Ondanks het droge karakter van deze